

## ตลาดกลางขายปลา

### องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี

ในพื้นที่ของตำบลสร้างคอมมีอ่างเก็บน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ คือ บึงน้ำพาล มีพื้นที่ 4,300 ไร่ สามารถเก็บกักน้ำได้เป็นจำนวนมาก ตลอดปี และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาธรรมชาติมากมายหลายชนิด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปลาหายากในแม่น้ำโขง และประชาชนในพื้นที่ได้ใช้ประโยชน์จากอ่างเก็บน้ำ โดยการจับปลาแล้วนำไปขายที่ตลาดในตัวอำเภอหรือตัวจังหวัดอุดรธานี หรือบางครั้งมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อแต่ประสบปัญหาสำคัญเรื่องการถูกกดราคารับซื้อ ชาวบ้านจึงต้องพยายามออกไปขายต่างพื้นที่ แต่มีเพียงชาวบ้านมีสวนน้อยเท่านั้นที่สามารถนำรถออกไปขายยังต่างพื้นที่ได้ นอกจากชาวบ้านในพื้นที่ส่วนใหญ่ทำการจำหน่ายสินค้าและปลาบริเวณริมทางหลวงแผ่นดิน ซึ่งเป็นอันตรายทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างคอมได้ทราบถึงปัญหา และความเดือดร้อนของชาวบ้านมาโดยตลอด จึงได้มีแนวคิดที่จะสร้างตลาดกลางขายปลาขึ้นบริเวณอ่างเก็บน้ำ

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน  
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: สร้างคอม

จังหวัด: อุดรธานี

ประชากร: 8,046 คน

พื้นที่: 62.5 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :  
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

### วิถีใหม่

ในปี 2543 อบต.สร้างคอม จึงได้จัดทำ "ตลาดกลางขายปลา" ขึ้น โดยการก่อสร้างอาคารชั่วคราว เพื่อสร้างให้เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนซื้อขายปลาระหว่างชาวบ้านและพ่อค้าคนกลางในราคาที่ยุติธรรม โดยที่ชาวบ้านไม่ต้องเดินทางไปขายปลาในต่างพื้นที่เพื่อเป็นการลดอันตรายจากการค้าขายริมถนนหลวง รวมทั้งเพื่อจำหน่ายปลาและผลิตภัณฑ์แปรรูปจากปลาให้กับนักท่องเที่ยวที่ผ่านมามากอีกด้วย

### ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. อบต.สร้างคอมร่วมกับ SIF (กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม) และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสร้างคอม ดำเนินการปรับปรุงพื้นที่ และก่อสร้างอาคารชั่วคราวหลังคาหญ้าแฝก จำนวน 2 หลัง รูปตัว L ในพื้นที่สาธารณะประมาณ 1 งาน ที่อยู่ในความรับผิดชอบของ อบต. ณ บริเวณริมอ่างเก็บน้ำและอยู่ใกล้กับถนน โดยที่อาคาร 1 หลัง มีการแบ่งลิ้นชักและยกพื้นสูง หลังละ 6 ลิ้นชัก รวม 12 ลิ้นชัก โดยมีห้องน้ำชาย-หญิงให้บริการ จำนวน 2 ห้อง รวมทั้งดำเนินการต่อระบบไฟฟ้า น้ำประปาภายในอาคาร
2. ให้บริการสถานที่ขายแก่พ่อค้าคนกลางและชาวบ้านทั่วไปโดยไม่คิดค่าบริการ แต่ผู้ที่เข้ามาใช้จะต้องรับผิดชอบค่าสาธารณูปโภคต่างๆ รวมทั้งดูแลเรื่องความสะอาดภายในบริเวณตลาดร่วมกัน
3. จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาตลาดปลาของหมู่บ้าน จำนวน 7 คน ซึ่งปลัด อบต. นายอำเภอ และเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน เข้าร่วมเป็นที่ปรึกษา โดยจะจัดประชุมขึ้นปีละ 1 ครั้งเพื่อรับฟังข้อปัญหาต่างๆ และกำหนดให้ตลาดแห่งนี้ใช้ข้อบังคับว่าด้วยตลาดของตำบล
4. เกิดตลาดซื้อขายปลาและสินค้าต่างๆ ของกลุ่มแม่บ้านขึ้นภายในตำบล เช่น กลุ่มแปรรูปปลา และปลาแห้ง เป็นต้น

## การระดมทรัพยากร

|                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ค่าใช้จ่าย/การลงทุน | <ol style="list-style-type: none"> <li>งบประมาณของ อบต. ในปี 2543 จำนวน 200,000 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการถมดินและปรับสภาพพื้นที่</li> <li>งบประมาณจาก SIF (กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม) ในปี 2543 จำนวน 50,000 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างอาคารชั่วคราว</li> <li>งบประมาณของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสร้างคอม จำนวน 10,000 บาท</li> <li>ประชาชนในตำบลร่วมกันสนับสนุนค่าจ้างแรงงานในการก่อสร้างอาคาร เป็นเงิน 10,000 บาท</li> </ol> |
| อุปกรณ์/เครื่องมือ  | <ol style="list-style-type: none"> <li>อาคารชั่วคราวหลังคามุงแฝก จำนวน 2 หลัง</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| บุคลากร             | <ol style="list-style-type: none"> <li>ชาวบ้านในตำบลระดมแรงงาน ทำหน้าที่ก่อสร้างอาคาร ยกโครงหลังคาและเทพื้น จำนวน 20 คน ทำงานประมาณ 1 เดือน</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

## ขั้นตอนในการดำเนินการ

| วัน เดือน ปี           | กิจกรรมที่ทำ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | ผู้รับผิดชอบ                                                                                               |
|------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| เมษายน 2543            | <ul style="list-style-type: none"> <li>ชาวบ้านในพื้นที่ร่วมกันเสนอปัญหาผ่านที่ประชุมของประชาคมหมู่บ้าน และเมื่อเรื่องผ่านที่ประชุมกรรมการหมู่บ้านแล้วจึงได้ขอความช่วยเหลือมายัง อบต. และองค์กร SIF (กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม) เพื่อขอรับความช่วยเหลือด้านงบประมาณ</li> <li>อบต. เสนอแนะให้ชาวบ้านเขียนโครงการเพื่อขอรับเงินสนับสนุน</li> <li>เขียนโครงการเพื่อขอรับเงินสนับสนุนจาก อบต. และ SIF (กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม) โดยที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสร้างคอมเป็นที่ปรึกษา และแต่งตั้งกรรมการโครงการเพื่อทำหน้าที่เป็นคณะทำงาน</li> <li>นำเสนอโครงการสู่ที่ประชุมสภา อบต. และสภา อบต. อนุมัติงบประมาณ จำนวน 200,000 บาท เพื่อใช้ในการจัดทำโครงการ</li> </ul> | ผู้นำชุมชน/ ชาวบ้าน/ ประชาคมตำบล/ อบต./ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสร้างคอม/ SIF (กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม) |
| พฤษภาคม 2543           | <ul style="list-style-type: none"> <li>รับมอบงบประมาณจาก SIF (กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม) จำนวน 50,000 บาท</li> <li>ดำเนินการก่อสร้างอาคาร จำนวน 2 หลัง เดินสายไฟฟ้า และต่อท่อประปา สร้างห้องน้ำ จำนวน 2 ห้อง โดยที่ชาวบ้านในตำบลช่วยออกแรงในการทำงาน</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | กรรมการโครงการ/ SIF (กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม)/ อบต.                                                    |
| กรกฎาคม 2543           | <ul style="list-style-type: none"> <li>อบต. ให้งบสนับสนุน จำนวน 200,000 บาท และดำเนินการปรับพื้นที่ ถมที่บริเวณรอบๆ อาคาร</li> <li>แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาตลาดปลาของหมู่บ้าน จำนวน 7 คน</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | อบต./ กรรมการโครงการ                                                                                       |
| กรกฎาคม 2543 เป็นต้นมา | <ul style="list-style-type: none"> <li>เปิดตลาดกลางขายปลา โดยให้ประชาชนและพ่อค้าคนกลางที่ประสงค์จะเข้ามาใช้พื้นที่สามารถเข้าใช้บริการโดยไม่เสียค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการ แต่ต้องดูแลเรื่องความสะอาด และรับผิดชอบค่าสาธารณูปโภคต่างๆ</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | กรรมการโครงการ/ SIF (กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม)/ อบต.                                                    |

## หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

### -- หน่วยงาน/องค์กร --

#### **SIF (กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม)**

ทำหน้าที่ให้การสนับสนุนงบประมาณ จำนวน 50,000 บาท ในการก่อสร้างอาคารชั่วคราว จำนวน 2 หลัง พร้อมทั้งห้องน้ำและระบบสาธารณูปโภค

#### **สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสร้างคอม**

สนับสนุนงบประมาณจำนวน 10,000 บาท เพื่อใช้ในการดำเนินการ พร้อมทั้งให้คำแนะนำปรึกษาแก่ประชาคมในการเขียนโครงการเพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ

### -- บทบาทความร่วมมือ --

## ประเมินผลความสำเร็จ

### ก่อนการดำเนินการ

1. ชาวบ้านในพื้นที่ที่ประกอบอาชีพจับปลาในอ่างเก็บน้ำบึงน้ำพาล ประสบกับปัญหาไม่มีสถานที่จำหน่ายและช่องทางการจำหน่ายปลาในราคาที่ยุติธรรม โดยต้องเดินทางไปจำหน่ายปลาที่ตลาดในอำเภอหรือจังหวัดอุดรธานี หรือบางครั้งมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อในราคาที่ต่ำมาก ชาวบ้านจึงต้องพยายามออกไปขายต่างพื้นที่เอง แต่ก็ยังเป็นเพียงชาวบ้านส่วนน้อยเท่านั้นที่สามารถออกไปขายยังต่างพื้นที่ได้ นอกจากนั้นชาวบ้านในพื้นที่ส่วนใหญ่ได้ทำการจำหน่ายสินค้าและปลาบริเวณริมทางหลวงแผ่นดิน ซึ่งเป็นอันตรายทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

### หลังการดำเนินการ

1. ชาวบ้านในพื้นที่ที่มีสถานที่แลกเปลี่ยนซื้อขายปลาที่ปลอดภัย และเป็นสัดส่วนมากขึ้น โดยไม่ต้องจำหน่ายบริเวณริมถนนหรือนำไปจำหน่ายในต่างพื้นที่ ซึ่งได้ทำการซื้อขายในราคาที่ยุติธรรมมากขึ้น นอกจากจำหน่ายปลาแห้ง ยังเป็นสถานที่จำหน่ายสินค้าอื่นๆ อีกด้วย เช่น สินค้าแปรรูปจากปลาของกลุ่มแม่บ้าน เช่น ปลาแห้ง เป็นต้น
2. ในปัจจุบันตลาดนี้ถือว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่มากเท่าที่ควร เนื่องจากมีชาวบ้านที่จำหน่ายสินค้าประจำในตลาดประมาณ 6 ราย ในขณะที่ตลาดสามารถรองรับได้ถึง 12 ราย โดยที่ชาวบ้านที่จำหน่ายสินค้าในตลาดมีรายได้ประมาณ 10,000 บาท/เดือน ซึ่งคิดเป็นกำไรประมาณ 5,000-6,000 บาท/เดือน
3. เป็นสถานที่ให้นักท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียงและจากต่างพื้นที่เข้ามาเที่ยวที่บึงน้ำพาลและสามารถเข้ามาซื้อปลาและของฝากกลับบ้าน

## อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

| อุปสรรค                                                       | การแก้ไขปัญหา                                                           |
|---------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|
| 1. ชาวบ้านบางส่วนไม่เห็นด้วยกับทำเลที่ตั้งเพราะอยู่ใกล้ป่าช้า | 1. จัดประชุมชาวบ้านเพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจในการใช้พื้นที่อย่างชัดเจน |
| 2. งบประมาณในการก่อสร้างค่อนข้างสูง                           | 2. ขอรับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆ                                |

## ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

โครงการนี้เกิดขึ้นและดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องได้ เนื่องจากเป็นโครงการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยที่ชาวบ้านได้เสนอความต้องการของตนเองผ่านที่ประชุมประชาคม เพื่อขอความช่วยเหลือจาก อบต. และหน่วยงานต่างๆ

## ความยั่งยืนในการดำเนินการ

อบต.สร้างคอม มีแนวทางที่จะสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการก่อสร้างตลาดให้เป็นอาคารถาวร เพื่อให้ประชาชนเข้ามาใช้บริการตลาดแห่งนี้มากขึ้น

## แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

- |              |                                                                               |
|--------------|-------------------------------------------------------------------------------|
| ชื่อ-นามสกุล | : นายวุฒิศักดิ์ ริมโพธิ์เงิน                                                  |
| ตำแหน่ง      | : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล                                                   |
| หน่วยงาน     | : องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างคอม                                               |
| ที่อยู่      | : หมู่ 1 ถนนเพ็ญ-สร้างคอม ตำบลสร้างคอม อำเภอสร้างคอม<br>จังหวัดอุดรธานี 41260 |
| โทรศัพท์     | : (042) 277-174, (09) 9374380                                                 |
| ชื่อ-นามสกุล | : นายวรวิทย์ พันธุ์สวัสดิ์                                                    |
| ตำแหน่ง      | : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล                                                   |
| หน่วยงาน     | : องค์การบริหารส่วนตำบลสร้างคอม                                               |
| ที่อยู่      | : หมู่ 1 ถนนเพ็ญ-สร้างคอม ตำบลสร้างคอม อำเภอสร้างคอม<br>จังหวัดอุดรธานี 41260 |
| โทรศัพท์     | : (01) 2625768                                                                |

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2543

|                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ประเภทของ<br>องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น | องค์การบริหารส่วนตำบล                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| สถานที่ตั้ง                           | หมู่ 1 ถนนเพ็ญ-สร้างคอม ตำบลสร้างคอม<br>อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี 41260                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| ขนาดพื้นที่<br>งบประมาณรายจ่าย        | 62.5 ตารางกิโลเมตร<br>3,793,926.21 บาท (ปีงบประมาณ 2544)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| งบประมาณรายได้                        | 4,539,646.08 บาท (ปีงบประมาณ 2544)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| จำนวนพนักงานและลูกจ้าง                | 23 คน<br>5 คน พนักงานท้องถิ่น<br>3 คน ลูกจ้างประจำ<br>15 คน ลูกจ้างชั่วคราว                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| จำนวนประชากร                          | 1,536 คน                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| จำนวนครัวเรือน                        | 1,250 ครัวเรือน                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| ลักษณะของเมืองและ<br>วิถีชีวิตประชาคม | ตำบลสร้างคอมตั้งอยู่บริเวณที่ลุ่มที่น้ำสามารถ<br>ท่วมถึง จึงเกิดปัญหาน้ำท่วมทุกปี แต่กลับเป็นผลดี<br>อย่างหนึ่งคือ ทำให้ชาวบ้านในตำบลสามารถมีอาชีพ<br>จับปลาเป็นอาชีพเสริมอย่างหนึ่ง ส่วนอาชีพหลักนั้น<br>ได้แก่การทำนา ค้าขาย และรับราชการ<br>ศักยภาพในการพัฒนาของตำบล คือ ในตำบลมี<br>อ่างเก็บน้ำพาลเป็นอ่างเก็บน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ มี<br>พื้นที่ 4,300 ไร่ ซึ่งเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาตาม<br>ธรรมชาติ โดยเฉพาะปลาน้ำโขง ซึ่งนอกจากจะเป็น<br>แหล่งเพาะพันธุ์ปลาแล้วยังสามารถพัฒนาให้เป็น<br>แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ เนื่องจากมีเกาะแก่ง<br>สวยงามมากมาย |